

JJ Grus A/S
Jellingvej 19
9230 Svenstrup

Dato: 22. august 2023
Sagsnr.: EJD-2023-00505

Tilladelse til vandindvinding fra frigravet grundvandssø og nedsivning af recirkuleret vaskevand i forbindelse med vask af råstoffer for "JJ Grus A/S" på matr.nr. 20b Iller By, Grønbæk

Afgørelse

Silkeborg Kommune meddeler:

- Tilladelse til at indvinde 119.000 m³ grundvand pr. år fra en frigravet grundvandssø til vask af råstoffer.
- Tilladelse til nedsivning af recirkuleret vaskevand efter vådsortering.

Afgørelserne er truffet i medfør af Vandforsyningslovens¹ §§ 20 og 21 samt Miljøbeskyttelseslovens² § 19.

Det er vurderet, at indvindingen ikke vil være til væsentlig gene eller ulempe for bestående anlæg eller medføre uacceptable følgevirkninger for omgivelserne.

Vandindvinding er omfattet af reglerne i Miljøvurderingsloven³. Hvis dele af anlægget kræver tilladelse efter § 7 i råstofloven⁴ varetager regionsrådet, i dette tilfælde Region Midtjylland, kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for hele anlægget i forhold til miljøvurdering af projektet jf. § 17 stk., 2 i lov om miljøvurdering. Silkeborg Kommune har derfor ikke foretaget en særskilt miljøvurdering.

Da råstofindvindingen er på over 25 ha, er anlægget anført på miljøvurderingslovens bilag 1, pkt. 19 og er derfor underlagt krav om vurdering af projektets indvirkning på miljøet jf. miljøvurderingslovens³ § 15 stk. 1, nr. 1.

¹ LBK nr. 602 af 10. maj 2022 om vandforsyning m.v.

² LBK nr. 5 af 1. juli 2023 om miljøbeskyttelse

³ LBK nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

⁴ LBK nr. 124 af 1. juli om råstoffer

Der er derfor udført en miljøkonsekvensrapport⁵, som nærværende tilladelse tager udgangspunkt i.

Afgørelsen er annonceret på Silkeborg Kommunes hjemmeside den 22. august 2023

Tilladelsen er meddelt på følgende vilkår, der er fastsat i henhold til gældende bekendtgørelser og normer.

Vilkår

Vandindvinding

1. Formålet med indvinding af grundvand er vask og vådsortering af råstoffer i forbindelse med råstofindvindingen på matr. nr. 13c, 14b og 20b Iller By, Grønbæk, og i mindre omfang udsprinkling af vand til bekæmpelse af støvgener.
2. Anlægget består af en frit gravet grundvandssø beliggende på matr. nr. 20b Iller By, Grønbæk.
3. Placeringen af graveområdet er angivet på bilag 1.
4. Der må højst indvindes en vandmængde på 119.000 m³ med en maksimal timekapacitet på 60 m³/t.
5. Vandindvindingstilladelsen er ikke gældende uden en gældende tilladelse til indvinding af råstoffer.
 - a. Vandindvindingstilladelsen udløber samtidigt med råstoffilladelsen.
 - b. Ved bortfald af tilladelsen til indvinding af råstoffer bortfalder nærværende tilladelse også.
6. Den årlige oppumpning, regnet fra den 1. januar til den 31. december, skal aflæses via driftstimetæller eller vandur. Den oppumpede vandmængde skal indberettes til Silkeborg Kommune senest den 1. februar det efterfølgende år.

Bestemmelse om målemetoden kan til enhver tid ændres af Silkeborg Kommune.
7. Såfremt der efter Silkeborg Kommunes vurdering opstår en væsentlig påvirkning af nærliggende indvindingsboringer, vandløb eller våde naturtyper kan Silkeborg Kommune påbyde ejer af grusgraven at foretage afhjælpende foranstaltninger eller ophør af indvinding af grundvand.
8. Indvinder, JJ Grus A/S, er erstatningspligtig for skader jf. Vandforsyningslovens § 23, som voldes i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden, vandføringen i

⁵ Miljøkonsekvens rapport for Søndermarkens grusgrav. Rapporten og bilag kan findes på følgende link:

[Miljøkonsekvensrapport for Søndermarkens grusgrav](#)

vandløb eller vandstanden i søer m.v. under anlæggets udførelse og drift. I mangel af forlig afgøres erstatningsspørgsmålet af taksationsmyndigheden

9. Et område på minimum 5 m fra grundvandssøen fastlægges som fredningsbælte efter Miljøbeskyttelseslovens § 24. Inden for fredningsbæltet må der ikke henlægges eller opbevares stoffer, der anvendes i forbindelse med råstofgravningen (f.eks. hydraulik- og dieselolie). Ligeledes må der ikke gødes og anvendes insekt- eller ukrudtsdræbende midler m.v., der kan forurene grundvandet.
10. Olie og andre miljøfremmede stoffer skal opbevares på en måde, således at risikoen for udslip og dermed nedsivning til grundvandet undgås
11. Tilladelsen kan tilbagekaldes eller ændres uden erstatning, hvis de forudsætninger der ligger til grund for tilladelsen ændres væsentligt jf. Vandforsyningsloven § 26 stk. 3.

Nedsivning

12. Vandet fra vådsorteringen recirkuleres til samme grundvandssø, som anvendes til indvinding til vask og vådsortering. Der gives i den forbindelse tilladelse til recirkulering af det overskydende vand efter Miljøbeskyttelseslovens § 19.
13. Tilladelsen til recirkulation gives på følgende vilkår:
 - a. Skyllevandet må ikke opblandes med stoffer, der kan forurene grundvandet.
 - b. Nedsivningen må ikke give anledning til overfladisk afstrømning af naboarealer. Det bemærkes, at tilladelsen til recirkulation kan tilbagekaldes uden erstatning efter reglerne i Miljøbeskyttelseslovens² § 20.

Sagens behandling

Råstofindvinding

Region Midtjylland har den 3. november 2021 modtaget en ansøgning fra JJ Grus A/S om råstofindvinding på matr. nr. 17a og 20b Iller By, Grønbæk. Der er på matr. nr. 20b ansøgt om at grave under grundvandsspejlet og indvinde grundvand fra en frit gravet grundvandssø til vådsortering af råstoffer.

Der er i forbindelse med ansøgningen udarbejdet en miljøkonsekvensrapport for indvindingsområdet for JJ Grus A/S, da det samlede graveområde på matr. nr. 14b, 13c, 20b og 17a Iller By, Grønbæk er så nærliggende at de betegnes som værende ét område. I miljøkonsekvensrapporten er der redegjort for natur- og grundvandspåvirkninger. Nærværende tilladelse er derfor udarbejdet på basis af vurderingerne fremkommet ved hjælp af den tilhørende miljøkonsekvensrapport.

Sidenhen er matr. nr. 17a Iller By, Grønbæk ikke medtaget i den samlede råstoff tilladelse, da det ikke er udlagt i Råstofplan 2016.

Indenfor graveområdet, hvor der graves under grundvandsspejlet, vil indvindingen foregå i etaper fra syd mod nord, og tilbage i sydlig retning igen.

Der forventes en årlig produktion af råstoffer under grundvandsspejlet på maksimalt 75.000 m³.

Råstofgravningen forventes udført til en dybde af ca. 18 meter under terræn for anvendelse af kvartære aflejringer i form af smeltevandssand, -grus og -sten. Råstofindvindingen kommer til at foregå ned til ca. 6 meter under grundvandsspejlet

Vandmængde

Der er ansøgt om en indvinding til vådsortering på op til 119.000 m³ pr. år, hvilket svarer til en nettovandindvinding på ca. 11.900 m³/år, idet der regnes med et tab ved vaskeprocessen på 10 %⁶.

Der er ansøgt om en maksimal grundvandssænkning på 75.000 m³/år som følge af gravningen under grundvandsspejlet. Der foregår ikke aktiv grundvandssænkning i forbindelse med gravningen under grundvandsspejlet.

Den samlede vandmængde der ansøges om til både vådsortering og gravning under grundvandsspejl er på 194.000 m³/år. Heraf er den reelle indvindingsmængde på 86.900 m³/år som en kombination af aktiv indvinding af vand til vådsortering og som følge af indvindingen af råstoffer under grundvandsspejlet.

Reetablering

Råstofgraven på matr. nr. 20b Iller By, Grønbæk, vil efter end gravning, blive reetableret som et naturområde. Efterbehandlingen til naturformål vil bl.a. resultere i, at der ikke bliver kørt muld på gravearealet. Efterbehandlingen til naturformål forudsætter desuden, at der ikke anvendes nitrat eller pesticider på arealet, hvor der er gravet under grundvandsspejlet.

Oparbejdning

Råstofferne bliver udsat for bl.a. vådsortering. Ved vådsorteringsanlægget anvendes recirkuleret vaskevand, som tages fra den gravede grundvandssø. Der sker tab af grundvand ved vaskeprocessen, men dette tab forventes udlignet ved en lokal grundvandstilstrømning til søen.

Vurdering af indvindingens påvirkning af omgivelserne

Geologiske forhold

I området findes kun få boringer, hvor den kvartære lagserie er gennemboret. Den geologiske beskrivelse er derfor en kombination af FOHM-modellen og oplysningerne fra de få boringer, der er i området.

Der ses i området den kvartære lagserie bestående af smeltevandssand og -grus til ca. kote 21 m/DVR90. Grundvandsspejlet er beliggende i kote ca. 28 m/DVR90. Den kvartære lagserie underlejres af prækvartere aflejringer i form af glimmerler og -silt samt prækvartært sand.

⁶ GRONTMIJ 2011 - Miljøpåvirkningen fra indvinding af vand til grusvask.

Grundvandsstrømningen i området er imod nord og Tange Sø.

Der ses i området flere naturområder, som er i kontakt med grundvandsmagasinet, hvilket skyldes, at der forekommer topografiske forskelle i landskabet. Det er specielt øst og nord for graveområdet, hvor disse naturområder forekommer.

Det ansøgte graveområde er hverken beliggende i boringsnært beskyttelsesområde (BNBO), indvindingsopland til almene vandværker, i område med særlige drikkevandinteresser (OSD), i nitrat – eller sprøjtemiddel følsomme indvindingsområder (NFI, SFI) eller i indsatsområde (IO).

Vurdering af påvirkning af grundvand

Råstofindvindingen foregår indenfor den terrænnære grundvandsforekomst nr.

DK105_dkmj_859_ps, den regionale grundvandsforekomst nr. DK105_dkmj_1103_ks og den dybe grundvandsforekomst nr. DK105_dkmj_1036_ps.

Alle tre grundvandsforekomster er miljøsats til god kvantitativ og god kemisk tilstand.

Alle tre grundvandsforekomster har god kvantitativ tilstand. Den terrænnære grundvandsforekomst nr. DK105_dkmj_859_ps og den dybe grundvandsforekomst nr. DK105_dkmj_1036_ps har ligeledes god kemisk tilstand. Den regionale grundvandsforekomst DK105_dkmj_1103_ks har en dårlig kemisk tilstand, hvor pesticider er årsagen til den dårlige kemiske tilstand.

Det vurderes ikke, at nærværende tilladelse vil være til hinder for, at grundvandsforekomsten kan opnå god kemisk tilstand eller vil udgøre en risiko for en forværring af tilstanden. Det vurderes ligeledes at nærværende tilladelse ikke vil udgøre en negativ påvirkning af de resterende grundvandsforekomster hverken kvantitativt eller kemisk eller forhindre målopfyldelse.

Indvindinger i området

Området, hvor gravningen finder sted, er udlagt som værende område med drikkevandsinteresser (OD).

Nærmeste almene vandværk er Ans Vandværk, hvis borerer er beliggende ca. 2 km nordvest for matr. nr. 20b Iller By, Grønbæk. Vandværket har to aktive indvindingsboringer. Det vurderes ikke, at nærværende tilladelse vil medføre en påvirkning af Ans Vandværks borerer, hverken hvad angår mængde eller kvalitet.

Indenfor en afstand på 300 meter for det miljøkonsekvensvurderede område findes der tre borerer. Afgrænsningen på 300 meter er valgt, da der ifølge sænkingsberegningerne og vurderingen ikke vil være en risiko for påvirkning af borerer længere væk.

Boring DGU nr. 77.587 er beliggende ca. 90 meter nord for graveområdet. Boringen forventes at være tidligere husholdningsboring til ejendommen Søbakken 6 og forventes ikke at være i brug, da ejendommen er tilkøbt alment vandværk.

Boring DGU nr. 77.1034 er beliggende ca. 175 meter nordvest for. Boringen forventes at være tidligere husholdningsboring til ejendommen Søbakken 4 og forventes ikke at være i brug, da ejendommen er tilkøbt alment vandværk.

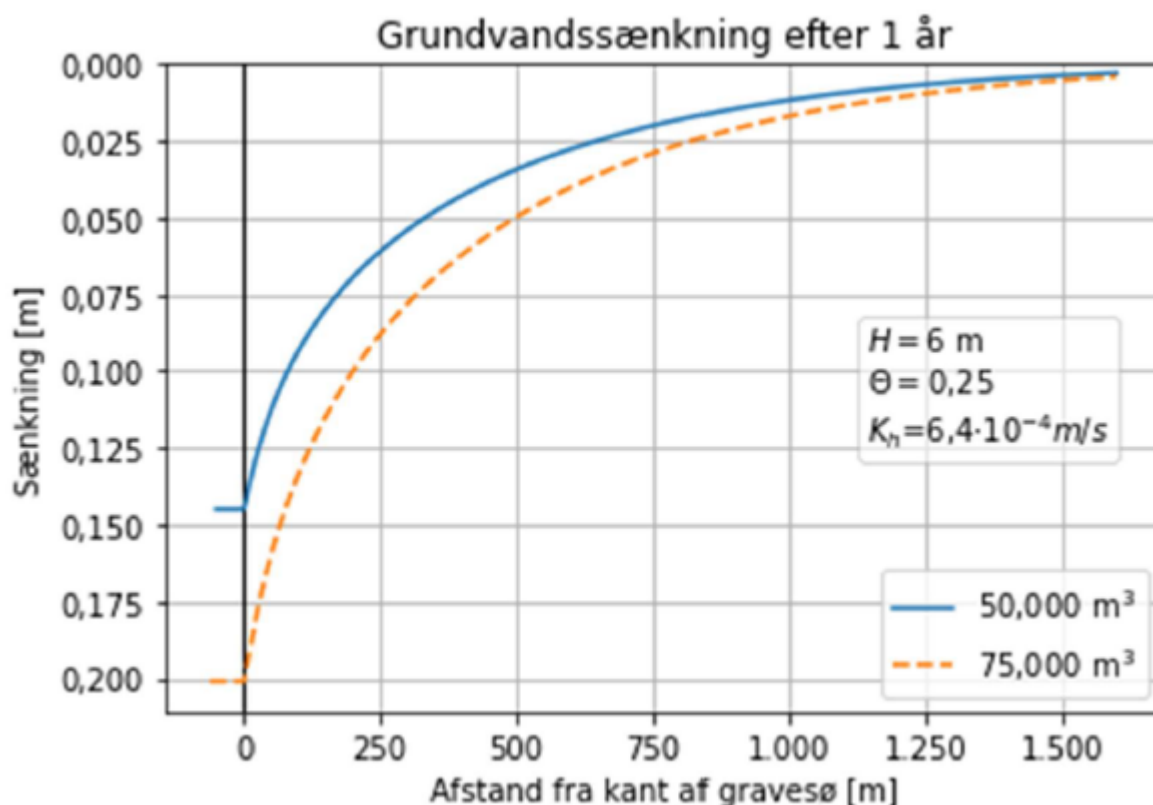
Boring DGU nr. 77.1388 er beliggende ca. 215 meter nord. Boringen anvendes til markvanding. Boringen er 11 meter dyb og filtersat i intervallet 4,5-10,5 meter under terræn. Der er målt et vandspejl ca. 3 meter under terræn. Baseret på filterdybden og grundvandsspejlet vurderes det ikke, at nærværende tilladelse vil påvirke boringen væsentligt.

Påvirkning af grundvandsspejlet i forbindelse med indvinding i området

Følgende afsnit er baseret på resultaterne fra miljøkonsekvensrapporten for grundvandspåvirkning i området af den samlede indvinding af grundvand fra grusgravning i det miljøkonsekvensvurderede område og baseret på indvindingen ved gravning under grundvandsspejlet. Der er i beregningerne ikke taget højde for vandtabet ved vådsortering. Vandtabet forventes dog ikke at påvirke grundvandsstanden væsentligt.

Vedrørende beskyttelsen af de omkringliggende våde § 3 naturområder vurderes det ikke, at nærværende tilladelse vil medføre en væsentlig påvirkning. Vurderinger af § 3 beskyttede naturtyper fremgår af miljøkonsekvensrapporten s. 102-125.

Der opstilles derudover et monitoringsprogram for at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af Naderup Bæk og de dertilhørende våde naturområder.

Figur 1 - Grundvandssænkning i og omkring råstofgrav efter 1 års gravning. Kilde: Miljøkonsekvensrapporten, figur nr. 10.12.

Det vurderes, at beregningerne af påvirkningen på grundvandsmagasinet sammenholdt med erfaringer fra andre sammenlignelige råstofindvindinger i praksis vil være væsentligt mindre end beregnet. Dette begrundes bl.a. med, at der indvindes råstoffer med en skånsom indvindingsmetode.

Beskyttede naturområder

International naturbeskyttelse

Kommunen må, i henhold til habitatbekendtgørelsen⁷, ikke give tilladelser og dispensationer til projekter, der kan skade de internationale naturbeskyttelsesområder eller arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget (bilag II-arter), eller de strengt beskyttede arter på det tilhørende bilag IV (bilag IV-arter). Kommunen skal derfor vurdere den mulige påvirkning i sagsbehandlingen.

Natura 2000-områder

Det ansøgte areal ligger 3,2 km vest for nærmeste Natura 2000-område, som er "N49 Gudenå og Gjern Bakker". Området har et areal på 815 ha. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. 45. Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at påvirkningen af overfladevand og grundvand vil være en meget lokal og begrænset påvirkning.

Det vurderes med baggrund i ovenstående, at der ikke er nogen risiko for en direkte grundvandspåvirkning i Natura 2000-område "N49 Gudenå og Gjern Bakker".

Af Miljøkonsekvensrapporten s. 84-85 fremgår det:

Stor Vandsalamander:

Der er ved gennemgange af kilder og feltregistreringer registreret Stor Vandsalamander på seks lokaliteter, se figur 2, alle beliggende udenfor de ansøgte graveområder i afstande på mellem 250 og 1.400 meter. Arten er kun truffet på ynglelokaliteter. Registreringerne omfatter såvel voksne dyr som larver. Forekomsterne er, ikke overraskende, knyttet til de mindre og mere lysåbne vandhuller ofte i det mere åbne landskab.

Spidssnudet Frø:

Der er ved gennemgang af litteratur og database samt feltregistreringer identificeret Spidssnudet Frø på fem lokaliteter, se figur 2, alle forekomster er udenfor de ansøgte graveområder. Kun tre af forekomsterne er på ynglelokaliteter, mens to registreringer drejer sig om voksne dyr udenfor ynglelokaliteter. Ynglelokaliteterne omfatter også lysåbne vandhuller, beliggende i eller nær lysåbne kær/engområder. De voksne dyr er observeret i fugtige eng-/kærområder i nogen afstand fra konstaterede ynglelokaliteter.

Markfirben:

Er eftersøgt i forbindelse med områdets overdrev øst og nord (lok. 2, 4, 11, 18 og 39) for de ansøgte graveområder, se figur 3, og det eksisterende graveområde vest/nord for de ansøgte graveområder. Der er ikke fundet hverken voksne

⁷ BEK nr. 2091 af 12. november 2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

dyr eller æg/unger på nogen af det eftersøgte arealer. Det kan bemærkes, at der trods flere velegnede områder heller ikke foreligger kendte tidligere observationer indenfor screeningsområdet.

Strandtudse:

Der er ikke registreret strandtudse eller strandtudse-egnede lokaliteter i nogen af de gennemgåede områder. Strandtudse er dog i nyere tid kendt fra en relict indlandsbestand ved Bøgedal, beliggende ca. 2-2,5 km øst for de ansøgte graveområder.

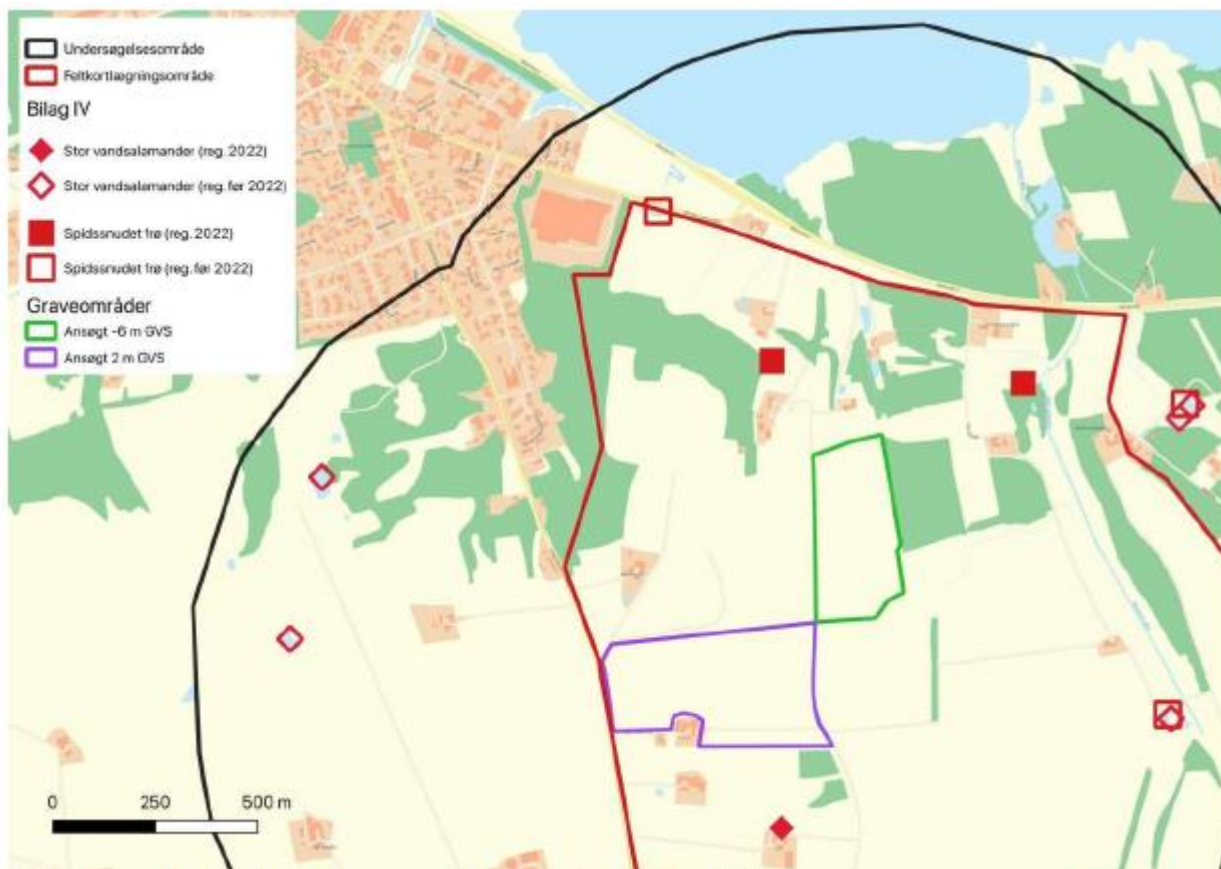
Odder (også Bilag II art):

Der er eftersøgt spor af Odder langs Naderup Bæk og på lerede fugtige flader i eksisterende råstofgrave, men der er ikke fundet spor nogen af stederne. Odder, der efterhånden er udbredt i de fleste større vandløbssystemer, findes i Gudenå-systemet og må derfor antages også at strejfe op i tilløb som Naderup Bæk. Odder vurderes ikke at kunne blive negativt påvirket af ansøgte.

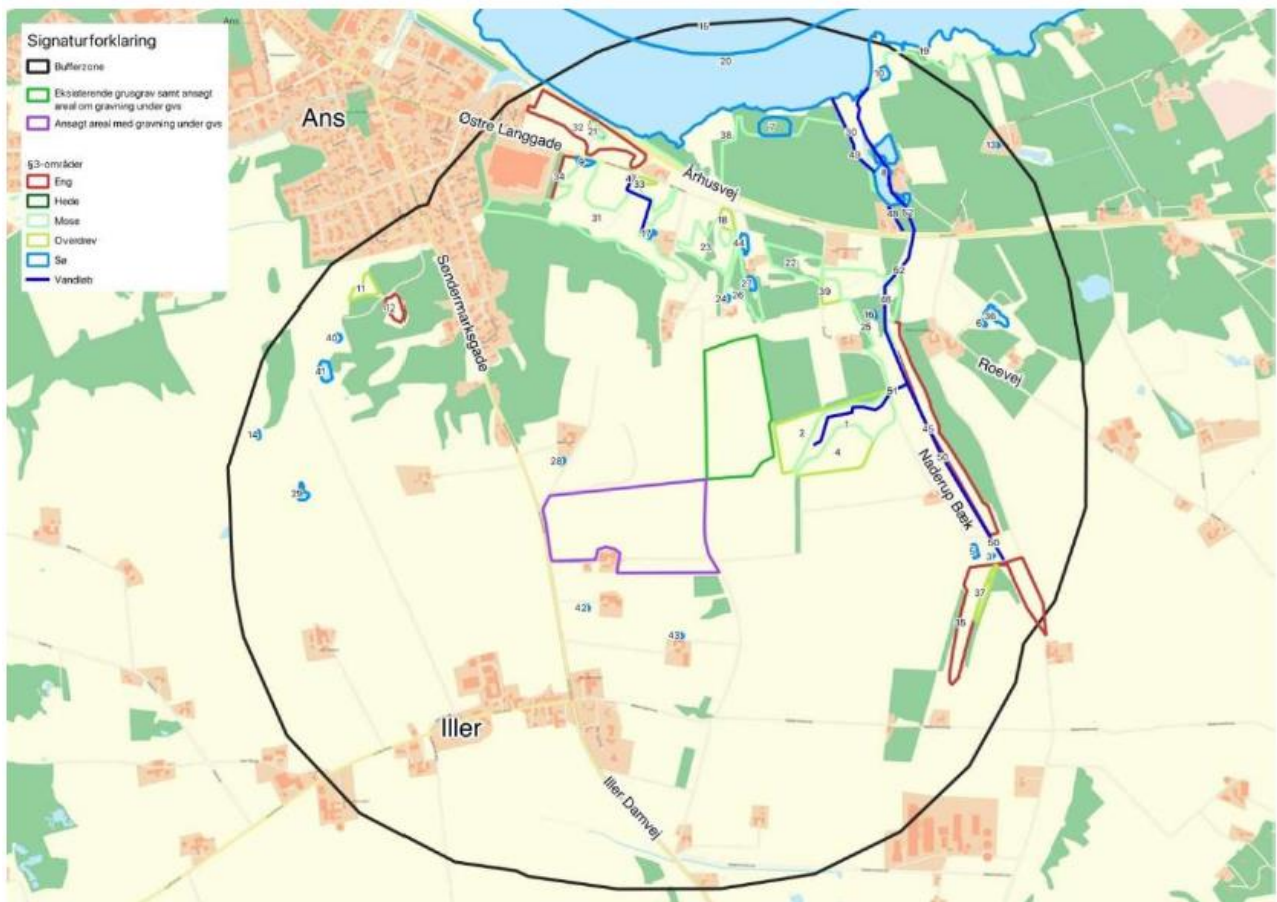
Det vurderes endvidere, at området anvendes af/overflyves af en række flagermus-arter. Følgende arter af flagermus er jf. miljøkonsekvensrapporten s. 84-85 registreret i området: Damflagermus (også bilag II-art), Vandflagermus, Dværgflagermus, Troldflagermus, Pippistrelflagermus, Brunflagermus, Sydflagermus, Skimmelflagermus og Langøret Flagermus. Da de berørte ansøgte gravearealer udgør enten eksisterende gravearealer eller intensivt dyrkede marker og dermed hverken rummer yngle- eller rasteplasser for flagermus og ikke rummer væsentlige levesteder for nogen af arterne, så vil der for ingen af flagermusarterne ske påvirkninger af områdets økologiske funktionalitet. Nærmere detaljer for arternes forekomster er derfor ikke relevante, og derfor er der ikke foretaget særskilt kortlægning af flagermus.

Ulv forekommer i det midtjyske område, men kendes ikke specifikt fra det ansøgte graveområde og vurderes ikke at blive negativt påvirket.

Bilag IV vurderinger fremgår af s. 83-85 i den udarbejdede miljøkonsekvensrapport.

Figur 2 - Lokalisering af nye og ældre forekomster af bilag IV-arter. Figuren er hentet fra miljøkonsekvensrapporten, hvor den fremgår som figur 9.2

Figur 3 - Oversigtskort over kortlagte §3-områder og kortlægnings-/screeningsområde for naturinteresser omkring ansøgte graveområder ved Søndermarken. Figuren er hentet fra miljøkonsekvensrapporten, hvor den fremgår som figur 9.1.

Det vurderes med baggrund i ovenstående og miljøkonsekvensrapporten, at nærværende tilladelse ikke vil påvirke bilag IV-arter.

Kommuneplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Kommuneplan 2020-2032 for Silkeborg Kommune.

Vandforsyningsplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Silkeborg Kommunes Vandforsyningsplan 2022-2032.

Indsatsplan

Der er ikke en vedtaget indsatsplan for Silkeborg Nord.

Råstofplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Råstofplan 2016.

Vandområdeplan

Tilladelsen er i overensstemmelse med Vandområdeplan 2021-2027.

Erstatningsregler

JJ grus A/S er erstatningspligtig efter reglerne i Vandforsyningslovens § 23 for skader, der voldes i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden, vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer m.v. under anlæggets drift og etablering. I mangel af enighed indbringes erstatningsspørgsmålet for taksationsmyndighederne.

Høring

Et udkast til tilladelsen har været i 8 ugers offentligt høring i perioden fra den 8. juni 2023 til og med den 3. august 2023.

Der er ikke indkommet bemærkninger, der har medført ændringer i tilladelsen.

Offentliggørelse

Tilladelsen offentliggøres den 22. august 2023.

Klagevejledning

Du kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter at afgørelsen er meddelt dvs. den 19. september 2023.

Du klager via Klageportalen, som du finder via et link på denne hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på hjemmesiden, som du plejer med MitID, og skriver derefter "Miljø- og Fødevarerklagenævnet" i søgefeltet. Klagen sendes gennem Klageportalen først til den myndighed, der har truffet den afgørelse, der klages over.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden på Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser klager, der kommer uden om Klageportalen, hvis der forinden ikke er ansøgt om og bevilliget "fritagelse for brug af Klageportalen". Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen, hvis der foreligger særlige omstændigheder. Se betingelserne for at blive fritaget på klagenævnets hjemmeside: www.naevneneshus.dk. Fremsend anmodningen til Silkeborg Kommune, der sender anmodningen videre til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Afgørelsen må ikke udnyttes før klagefristens udløb. I tilfælde af klage må afgørelsen ikke udnyttes, før sagen er afgjort af Miljø- og Fødevarerklagenævnet, medmindre nævnet bestemmer andet.

Afgørelsen kan prøves ved domstolene. Dette forudsætter, at sagen er indbragt for domstolene senest 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.

Til orientering skal oplyses, at uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter den meddelte afgørelse, indtil domstolene måtte bestemme noget andet.

Venlig hilsen

Jesper Lorenzen

Sofie P. Poulsen

Geolog

Geolog

Bilag

1. Bilag 1 – oversigt over ansøgte areal

Kopi med bilag er sendt til:

- Ejere af matr. nr. 20b, Iller By, Grønbæk
- Ansøger, JJ Grus A/S, kj@kristianrytter.dk og jgs@JJ-Grus.dk
- Region Midtjylland, Team Råstoffer, raastoffer@ru.rm.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dnsilkeborg-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforening, oestjylland@sportsfiskerforbundet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Bilag 1 – oversigt over ansøgte areal

